

Motion till riksdagen 2011/12:So442

av **Emma Henriksson (KD)**

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla samarbetet mellan berörda aktörer vad gäller de många människor som har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och som står långt ifrån arbetsmarknaden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att mer aktivt beakta neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i frågor som rör kriminalvårdspolitik och missbruksvård.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en mer samstämmig utbildning av dem som i sitt yrke möter människor med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.²

¹ Yrkande 2 hänvisat till JuU.

² Yrkande 3 hänvisat till UbU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är i Sverige en vanlig samlingsbenämning på ett antal psykiatriska diagnoser som vanligen ställs under barnomsåren. Människor med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan bland annat ha svårigheter med socialt samspel samt även ha koncentrations- och inlärningssvårigheter. Intelligensen, definierad som intelligenskvot, är däremot inte påverkad.

Barn och unga med en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som inte får rätt hjälp och stöd riskerar att i vuxen ålder stå utanför arbetsmarknaden. Utan diagnos och utan adekvat hjälp och behandling finns en stor risk för utanförskap och missbruk på grund av självmedicinering. Bristande kunskap bland personer som arbetar med barn och hos allmänheten gör att många fortfarande drar sig för att ett barn med svårigheter ska få bli diagnostiserat. Anledningen är oro för att diagnosen innebär en stämpel som blir en ytterligare börda istället för att berättiga till hjälp och stöd. Alltför många växer upp utan en diagnos och därmed utan rätt hjälp. En positiv utveckling kan ses, men den går alldeles för långsamt. Till stor del beror det på att aktörerna runt dem med funktionsnedsättningar fortfarande har olika kunskaper, uppfattningar och förhållningssätt inför dessa personers svårigheter. Det saknas genomtänkta samverkansprogram mellan psykiatri, socialtjänst, försäkringskassa, arbetsförmedling, vuxenutbildning och andra relevanta aktörer.

Att personer med en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning löper ökad risk att hamna i social utsatthet är känt sedan länge och rymmer goda möjligheter både till förebyggande åtgärder och till framgångsrik behandling.

Inom missbruksvården pågår en utveckling där allt fler enheter inom beroendevården börjat uppmärksamma neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som en viktig "dubbeldiagnos", men utbudet av anpassad missbruksvård är ändå fortfarande mycket begränsat. Aktuella behandlingserfarenheter från beroendecentrum som förmedlar samtidig behandling av missbruket och den psykiska funktionsnedsättningen är mycket positiva i jämförelse med den vård som denna grupp traditionellt erbjuds.

Inom kriminalvården är man numera väl medveten om den kraftiga överrepresentationen av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar bland de missbrukande klienterna, och under de senaste åren har kriminalvårdsledningen blivit allt tydligare i att kommunicera detta förhållande.

År 2010 delade Riksförbundet Attentions pris ut "Årets Ljus" till Kriminalvården och Stockholms läns sjukvårdsområde för berömvärda insatser riktade till intagna med den neuropsykiatriska funktionsnedsättningen adhd. Motiveringen lydde: "Kriminalvården och Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har genom adhd-projektet på Norrtäljeanstalten gjort berömvärd insatser för en grupp som länge stått helt utan stöd. Tack vare projektet och de insatser som Kriminalvården planerar framöver ser det antligen ut att ljusna för alla de intagna med neuropsykiatriska funktionshinder som tidigare inte fått någon behandling. I brist på tidig upptäckt och hjälp har dessa personer ofta hamnat snett redan som små."

Fel! Okänt namn på

Adhd-projektet har pågått sedan 2007 och vänder sig till interner med långa straff och diagnostiserad adhd. Projektet pågår fortfarande, varför det inte finns några slutgiltiga resultat i vetenskaplig mening. Däremot visar den socioekonomiska analys som Kriminalvården tagit fram på stora potentiella vinster om man lyckas. Vidare har positiva kliniska erfarenheter gjorts under projektets gång. Ytterligare samarbetsprojekt är Hågaprojektet, som vänder sig till intagna med adhd och amfetaminberoende på anstalterna Håga, Storboda och Täby. Behandlingen, som startar innan frigivning, sker till största delen i öppenvård efter frigivning.

Ännu lämnar emellertid majoriteten av klienterna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kriminalvården utan erbjudande om stöd och behandling som svarar mot deras behov. Det är dock angeläget att följa dessa projekt för att se hur de kan användas vid fler anstalter för att ge de intagna det stöd och den behandling för sin neuropsykiatriska funktionsnedsättning som de behöver.

Stockholm den 29 september 2011

Emma Henriksson (KD)